

GRÖNYTEPLAN

SVEDALA KOMMUN

Gatu- och parkenheten 2017-09-05

SVEDALA KOMMUN

Inledning	4
Grönytor	6
Nuläge.....	6
Biologisk mångfald	6
Tillgänglighet.....	6
Trygghet.....	7
Vision	7
Mål	7
Kommunens parker	9
<i>Stadsparken</i>	9
<i>Floraparken</i>	9
<i>Hinden</i>	9
<i>Klågerup</i>	9
<i>Lokväandarplatsen i Klågerup</i>	10
<i>Dubbeldammarna i Bara</i>	10
<i>Gröningen i Bara</i>	10
Grönyteförsörjning	11
<i>Svedala</i>	12
<i>Bara</i>	13
<i>Klågerup</i>	14
Definition av ytorna och vilken skötselnivå de har.....	15
<i>Bruksgräsmatta klass I</i>	15
<i>Bruksgräsmatta klass II</i>	15
<i>Högväxt gräsyta</i>	15
<i>Bruksbuskage klass I</i>	15
<i>Bruksbuskage klass II</i>	15
<i>Bruksbuskaget öppet eller nyplanterat</i>	16
<i>Naturplantering</i>	16
<i>Naturmark</i>	16
<i>Klippt häck</i>	16
<i>Klippt häck i tomtgräns</i>	16
<i>Perenner</i>	17
<i>Rabattrosor</i>	17
<i>Sommarblommor</i>	17
<i>Urnor klass I och II, Klass II avser endast sommarblommor</i>	17
<i>Lökplanteringar</i>	17
<i>Park och prydnadsträd</i>	18
<i>Gatu- och alléträd</i>	18
Utmaningar i omgivningen	18
<i>Vatten</i>	18
<i>Belysning</i>	19
<i>Nyanläggning</i>	19
<i>Västra infarten</i>	20
<i>Kryddgatan</i>	20
<i>Dubbla häckar i tomtgräns</i>	21
<i>Karta häckar och buskage i tomtgräns</i>	22
<i>Slänter vid tunnlar under vägar</i> ,.....	25
<i>Buskage utmed gång- och- cykelväg vid gröningen i Bara</i>	25
<i>Värbyvägen</i>	26
<i>Pilgatorna i Bara</i>	26
<i>Apelfyrkanterna utmed Banstigen i Bara</i>	27
<i>Korsning Banvägen – Banstigen</i>	27
Belysning.....	28

Lökplantering.....	28
Dammar	29
Exempel genomförda projekt.....	30
<i>Parkering Klågerup</i>	30
<i>Bara infart</i>	30
<i>Dammlyckan</i>	30
Träd.....	32
Trädens betydelse för människa, djur och omgivning	32
Träden i Svedala kommun.....	32
<i>Träd i parkmark</i>	32
<i>Träd i hårdgjord mark</i>	33
<i>Träd i naturplanteringar</i>	33
<i>Träd i naturmark</i>	33
Hot mot trädbestånden i tätorterna	33
<i>Människor och konflikter</i>	33
<i>Infrastruktur och exploateringar</i>	34
<i>Felaktig anläggning och växtval</i>	34
<i>Skadegörare på träd</i>	34
<i>Klimatförändringar</i>	35
Strategi för bevarande och utveckling av kommunens trädbestånd	35
<i>För att hantera konflikter om träd</i>	35
<i>Orsakad skada på kommunens träd</i>	37
<i>För att undvika konflikter</i>	37
<i>Markarbeten nära träd</i>	37
<i>Exploateringar</i>	37
<i>Felaktig anläggning</i>	37
<i>Riskspridning för sjukdomar klimatförändringar</i>	38
Kommande trädplanteringsprojekt.....	38
<i>Stortorget</i>	38
<i>Ågatan</i>	38
<i>Prästgårdsgatan</i>	38
<i>Tegelbruksområdet</i>	38
<i>Västra Infarten</i>	38
<i>Södra Infarten</i>	38
<i>Grönområde norr om Roslättsskolan</i>	38
<i>Området utmed E65</i>	39
<i>Gröningen i Bara</i>	39
<i>Möllebergavägen</i>	39
<i>Klottistelområdet</i>	39
<i>Kullavägen</i>	39
<i>Tallstigen</i>	39
<i>Midsommarängen</i>	39
<i>Kring kommunens vattendrag och dammar</i>	39
<i>Gång- och cykelstråk</i>	39
<i>Ersättning av träd i allér och trädrader</i>	39
Lekplatser.....	41
Syfte.....	41
Dagsläge.....	41
Mål	41
Policy för lekplatserna i Svedala kommun	42
Tidsplan.....	44
<i>Ekonomi</i>	44
<i>Exempel på utförda upprustningar och avvecklingar samt lekplatsernas benämning</i>	44

Sammanfattning	46
Prioriteringslista för lekplatser i Klågerup.....	47
Prioriteringslista för lekplatser i Bara,.....	48
Prioriteringslista för lekplatser i Svedala, ...	49

Inledning

Grönyteplanen 2018 är ett samlat och uppdaterat dokument som utgår ifrån grönplan 2011, lekplatsplan 2013 och trädplan 2008. Planen beskriver problematik och utmaningar i de gröna anläggningarna med hänsyn till i huvudsak praktiska skötsel- och användaraspekter samt föreslår sätt att hantera detta för att försörja kommunens medborgare med funktionella och vackra grönytor och gröna miljöer som bidrar till en attraktiv boendemiljö.

I den första och den allmänna delen om grönytor beskrivs nuläget av kommunens grönområden, vilken biologisk mångfald som finns i dessa och därmed vikten av att värna om de gröna ytorna i staden. Avsnittet hanterar även trygghetsaspekten och problematiken med svårskötta skötselytor. Förslag på åtgärder för att skapa hållbara grönområden som upplevs trygga, välskötta, upplevelserika samt välkomnande tas upp i denna del. De sista åren har kommunerna runt om i landet identifierat stora utmaningar med dagvattenhanteringen. I nybyggnadsområden finns det idag med som en självklar del i projekteringsarbetet, men utmaningarna är större inom befintlig bebyggelse. Det är därför viktigt att ta ett gemensamt grepp i denna fråga där grönyteplanen ska hantera och vara till stöd för detta arbete.

Träd hanteras i andra delen där det beskrivs hot mot kommunens trädbestånd som riskerar att minska antalet träd i våra tätorter och behovet av proaktivt agerande och långsiktig planering för att bibehålla trädpopulationen och möta de utmaningar som framtiden bär med sig. I problematiken finns bland annat aspekter som sjukdomsspridning, förtätning, klimatförändringar, konflikter med tomtägare samt skadegörelse. Här föreslås lösningar för att undvika problemen helt eller delvis i framtiden och handskas med de problem som finns idag.

Delen om lekplatser beskriver arbetet med att förnya och förbättra samt reducera antalet lekplatser för att koncentrera resurserna av lekplatsbyggnationer med högt lekvärde. Kommunens mål är att bygga varierande, utmanande och tilltalande lekplatser som erbjuder lekmöjligheter för alla. Lekplatserna ska variera i utseende, funktion, åldersinriktning och utförande.

Ange namn samt eventuellt företag

GRÖNYTOR

SVEDALA KOMMUN

Grönytor

Nuläge

Svedala, Bara, Klågerup och Holmeja är idylliska orter på den skånska slätten och närheten till naturen och de många grönytorna i tätorterna skapar en attraktiv välkomnande och unik boendemiljö. För att kunna bibehålla en god standard och höja kvaliteten på kommunens allmänna platsmark krävs ett fortsatt engagemang för att skapa vackra och hållbara gröna lösningar.

Kommunens grönytor finns till största delen i våra tätorter: Svedala, Bara och Klågerup. Grönytorna består till stor del av gräsmark. Gräs bidrar till att grönområdena känns öppna och trygga. Här finns också möjligheten att utöva utrymmeskrävande aktiviteter som t.ex. bollsporter. Nackdelen med stora gräsytor är att ytorna blir ensidiga och ogynnsamma för den biologiska mångfalden.

På många ställen inom tätorterna har skötselproblem skapats redan då områdena byggdes och här har vi nu ett stort och kostsamt skötselåtagande. Några exempel på detta är häckar och buskage som är planterade i tomtgräns och som i praktiken betyder att kommunen får sköta den privata tomtägarens häck, eller att tomtägaren har planterat en egen häck innanför, vilket istället innebär dubbla häckar.

Naturplanteringar precis intill tomtgräns är ett liknande problem och kanske ännu större då det leder till dräneringsproblem och skador på fastigheten. I dagsläget projekterar vi alltid gräs mellan buskage och tomt för att underlätta skötseln. På de platser där problemet redan finns blir lösningen oftast densamma.

På senare år har parkenheten anlagt flera mycket uppskattade vackra och lättskötta perennytor. Dessa små strategiskt placerade ytor ger mycket för pengarna.

Biologisk mångfald

Vid projektering av nya områden och dess grönstruktur ska hänsyn tas till befintliga naturvärden. Den biologiska mångfalden är högt prioriterad och ska samverka med grönstrukturen för att ge invånarna en varierande, upplevelselik och hållbar närmiljö. En plan för bevarandet och utvecklingen av befintliga naturvärden tas fram vid behov i samband med projektering.

Planteringsytor ska vara varierande med olika artinnehåll. Flora och fauna ska gynnas. Växternas hela livscykel ska beaktas och utrymme måste finnas för dess naturliga utveckling.

Tillgänglighet

Gångvägar i parkmiljö ska vara tillgänglighetsanpassade där det topologiskt finns förutsättningar. I naturmiljö klipps gångar med gräsklippare för att ge lättillgängliga grönstråk nära naturen.

Trygghet

Tryggheten är en mycket viktig aspekt och ska genomsyra all projektering, exempelvis ska inget buskage läggas i direkt anslutning till gång- och cykelstråk utan det ska alltid finnas gräs emellan. Rumslighet är viktigt samtidigt som det måste finnas insyn. Belysning är en annan viktig del, både allmänbelysning och punktbelysning av enskilda objekt ska finnas, detta ger både trygghet och upplevelsevärden. Att arbeta med belysning med god färgåtergivning är viktigt just för den upplevda tryggheten. Att kunna se färger och ansiktsdrag på andra människor i mörker är viktigt för den upplevda tryggheten. God belysning i kommunens parker och grönstråk är viktigt för att höja den upplevda tryggheten och bör prioriteras.

Vision

Svedala kommuns vision är att skapa tillgängliga och attraktiva grönområden, mötesplatser och ytor som barn och vuxna i alla åldrar vill och kan använda. Kommuninvånarna ska ges en god grönyteförsörjning och det ska skapas platser som gynnar den biologiska mångfalden. Små oaser skapas i varje område som gör att man vill stanna upp och uppleva lite mer, likväl som de bildar ett samtalsämne eller bara förgyller någons väg till jobbet. Det är viktigt att det finns varierade ytor för att kunna tilltala alla, likaså är det viktigt att vi underlättar skötseln genom att aktivt planera för skötsel effektiva ytor.

Visionen är att skapa större vistelsevärden och upplevelser. Vi ska skapa fler träffpunkter, attraktiva sittplatser och ytor som lockar till aktiviteter att samlas kring. Vi ska belysa träd och buskar längs gång- och cykelstråken och i parker för att skapa trygghetskänsla. Likaså finns ambitionen att anlägga naturlika miljöer även inne i tätorterna.

Den biologiska mångfalden ska främjas genom att man skapar varierande miljöer som gynnar olika djur och växter. Det kan vara blandbuskage med brynzoner, växter som lockar till sig insekter, träd och buskar som ger skydd och mat till fåglar.

Döda träd kan lämnas kvar där så finns möjlighet och spridningskorridorerna ska finnas för att främja flora och fauna, där det inte finns risk att de skadar besökare.

Tillgängligheten till våra tätortsnära vattendrag ska utvecklas. Närheten till vatten betyder mycket och gör boendet attraktivare. Vi ska förstärka vattendragen, genom att förtydliga dem och skapa sittplatser intill dem.

Det är viktigt att skapa attraktiva gröna miljöer i anslutning till tätorternas gång- och cykelstråk. Gång- och cykelstråken används flitigt och visionen är att man i alla tätorter ska kunna transportera sig genom tätorterna som gående eller på cykel i en varierad och estetisk tilltalande omgivning.

Mål

- Skapa vackra, effektiva och lättskötta park- och grönytor
- Grönyteplanen ska syfta till att grönytorna utvecklas på ett hållbart sätt utifrån sociala, ekologiska, kulturella och ekonomiska utgångspunkter

- Alla boende i tätorterna ska ha tillgång till en god grönyteförsörjning.
- Utveckla nätverk av grönstråk för människor, växter och djur vilket underlättar tillgängligheten till parker, grönområden och omgivande landsbygd.
- Det skall finnas ett varierat utbud av grönområden. Rätt skötsel på rätt plats. Rätt utformning (växtval) på rätt plats.
- Målen är långsiktiga och åtgärderna fördelas på flera år framöver och ingår i budgetarbetet

Några projekt som kan nämnas är, parker runt om i kommunen, Stortorget, Dubbeldammarna i Bara, gång- och cykelstråken inom alla orterna, belysning av speciella objekt och lökplanteringar.

Kommunens parker

Kommunens parker är främst till för människors upplevelser och trevnad, men representerar också viktiga hälsoaspekter. Träden och växterna renar stadens luft samtidigt som den bidrar med att den syresätts. Genom att ge kommunen mer grönska blir den också renare. Dessutom ger det en god grönstruktur och kommunen ett bättre klimat som vindskydd och temperaturutjämnare. Parkerna är således ett viktigt stadsbyggnadselement ur hälsosynpunkt samtidigt som de binder samman och ger kommunen identitet.

Stadsparken

Stadsparken i Svedala är en centralt belägen park som fyller många funktioner. Här finns de prydliga perennrabatterna, dammen med dess fågelliv, sittplatser i sol och skugga, stora gräsytor för bollsporter, exotiska träd och en scen som möjliggör olika arrangemang. Stadsparken ska fortsätta utvecklas med de många olika inriktningarna och fortsätta fylla många funktioner. En lekplats i parkens centrum har anlagts och buskplanteringar skapar rumskänsla och avgränsning från gatan. Skulpturer som samtidigt fungerar som lekredskap och ytterligare exotiska träd ingår också.

Floraparken

Är en gammal centralt belägen park mitt i Svedala. Parken består av många stora uppvuxna träd, en stark rumskänsla och ett utsökt vårför. I parken finns också en liten lekplats. Strax intill parken ligger ett äldreboende och den gamla brandstationen med den lokala musikföreningen SMURF.

Parken ska bevaras och värnas om med sina många äldre träd och sin starka rumskänsla. Ytorna har kompletterats med perennplanteringar delvis med äldre tåliga perenner och naturligtvis lökar. För att skapa en attraktiv målpunkt har nya tillgängliga sittplatser och en förbättrad lekplats anlagts. Floraparken ska erbjuda en lugn oas mitt i centrum. De gamla trädens arkitektoniska värde tas tillvara även på kvällen och belyses med markarmaturer. Alla befintliga armaturer i parken har byts ut till tidsenliga armaturer med vitt ljus.

Hinden

Hinden är en väldigt liten park belägen i korsningen mellan Kyrkogatan och Bökebergsgatan. Parken återspeglar lite av den mer vilda naturens blomsterprakt.

Hinden är en park med högt invånarvärde. Den genomtänkta och naturliga utformningen gör att skötselkostnaden är i förhållande till innehåll och bruksvärde låga. Detta är ett bra exempel på mindre kvarterspark som det går att utgå ifrån vid anläggande av liknande parker.

Klågerup

I de nyare delarna av Klågerup är grönyteförsörjningen god. Brister finns dock i de nordöstra delarna av tätorten. Här saknas framförallt ett större grönområde och i takt med ortens utbyggnad kommer Klågerup vara i behov av ytterligare en park. Stråken längs de södra delarna av orten utgör en viktig rekreativ möjlighet som knyter det omkringliggande landskapet till bebyggelsen.

Lokvärdarplatsen i Klågerup

Parken ligger centralt i Klågerup precis intill busstationen. I forna tider korsades två järnvägar här. Mitt i parken finns en stor nedsänkt singelyta som återspeglar platsens historia. Parken innehåller även ett stort konstverk, förvecklingen. 2010 och 2011 rustades parken upp. Nya sittplatser, planteringsytor och träd omgärdas av låga häckar för att skapa ett centralt utomhusrum mitt i byn.

Dubbeldammarna i Bara

Dubbeldammarna ligger centralt i Bara. Här finns ett rikt fågelliv att upptäcka. De två dammarna skiljs åt av en gång- och cykelväg vilket gör att alla kan komma nära vattnet. Den nya bron som förenar cykelvägarna byggdes 2015. Dammarna ligger i ett kuperat landskap med bland annat hästkastanj, kaskadpilar och hägg som blommar mycket vackert om våren. Dubbeldammarna kommer på sikt att utvecklas till en mer stadsliknande park med en temalekplats, perennplanteringar och fler sittplatser.

Gröningen i Bara

Mitt i Bara ligger ett större välanvänt grönområde kallat Gröningen. Denna yta används så väl som till fritidsaktiviteter, spontanidrott, löparstråk, hundpromenadstråk såväl som en plats att sitta och njuta av naturen vid. Under vintern finns en omtyckt pulkabacke i södra delen. I norra delen finns en mindre damm med sittyta. Området har god potential att utvecklas mer för att locka fler kommuninvånare till detta gröna naturområde mitt i Bara.

Grönyteförsörjning

Metoden för grönyteförsörjningsanalysen och har tagits fram med utgångspunkt i riktvärden från forskning, bland annat Patriks Grahn - karaktärer och avstånd grönmodell Malmö stad.

Liknande avståndsanalyser tillämpas i flera kommuners översiktliga grönstrukturplanering och avstånden har anpassats efter grönstrukturen i Svedala kommun samt tätorternas storlek och struktur.

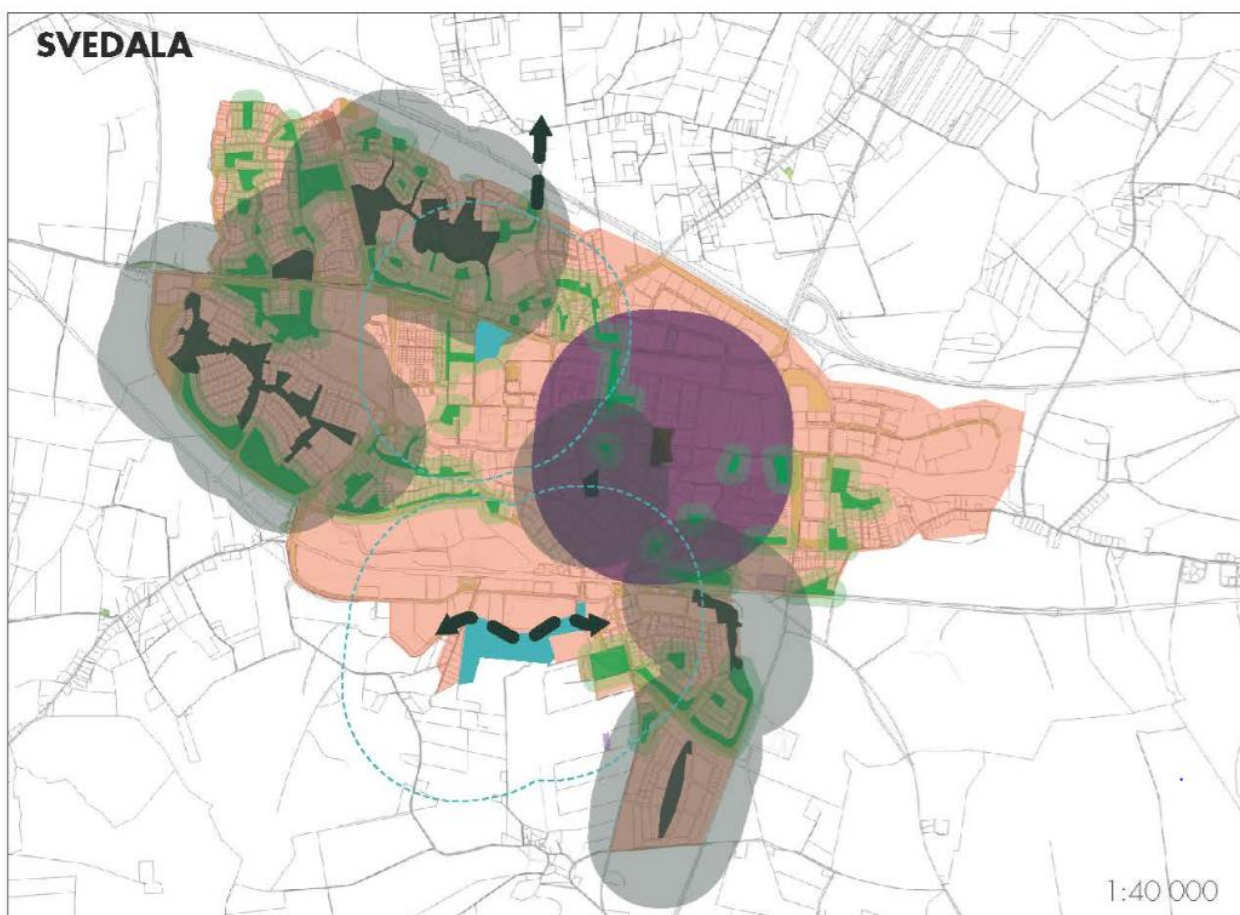
Genom att titta på relationen mellan befintliga parker och bebyggelse i tätorterna kan man få en uppfattning om hur väl tillgången till grönstruktur är i olika bostadsområden. I kartorna på nedan redovisas parker i Svedala, Bara och Klågerup tätort med ett illustrerat uppsamlingsområde på 50, 300 respektive 500 meter beroende på parkens storlek och karaktär.

Svedala

I samtliga nyare områden i västra och södra Svedala kan grönyteförsörjningen anses god. Här finns både många mindre gröningar och parker, men också större bostadsparker med varierad karaktär. I vissa delar av centrala Svedala är grönyteförsörjningen däremot sämre. Stadsparken har en begränsad storlek och bostadsparkerna är få. I Svedala bör inga befintliga parker som uppnår stadsparks- eller bostadsparksdefinition byggas bort. Även mindre gröningar och små parker fyller viktiga funktioner, särskilt i de områden som har stora avstånd till stads- och bostadsparkerna. I förtätningsprojekt där parkmark tas i anspråk ska det noggrant beaktas hur de närliggande bostäderna istället ska försörjas.

I Svedala bör en aktivitetspark utvecklas. Vid Naverlönnskolan finns en större grönyta, som ligger centralt i Svedala samt intill flerbostadshus och sportaktiviteter. Denna grönyta kan utvecklas till en aktivitetspark för bl.a. social samvaro, aktiviteter och evenemang, som efterfrågas av ungdomar i Svedala tätort. Längs Segeå i södra delen av Svedala tätort föreslås ett grönstråk och parkområde som bidrar till grönyteförsörjning för framtida exploateringar söder om Ågatan.

Grönyteförsörjning

- Stadspark >1 ha (500m uppsamlingsområde)
- Bostadspark >1 ha (300m uppsamlingsområde)
- Gröning eller kvarterspark 0,1-1 ha (50m uppsamlingsområde)
- Grönt stråk
- Alternativt område för utveckling av ny stadspark (streckad linje visar 500m uppsamlingsområde)

Bara

Grönyteförsörjningen är generellt god i Bara. Stora gröningar och grönytor med bostadsparkkaraktär finns i flera områden. Bostadsparken i centrala Bara är unik och ska bevaras. Brister syns särskilt runt Bara centrum. På sikt bör det befintliga parkbeståndet upprustas och utvecklas, så att orten får en park som uppfyller kraven på stadspark. Inom projektet Bara backar har stort fokus lagts på att bevaka och utveckla närheten till naturen.

Grönyteförsörjning

- Stadspark >1 ha (500m uppsamlingsområde)
- Bostadspark >1ha ha (300m uppsamlingsområde)
- Gröning eller kvartespark 0,1-1 ha (50m uppsamlingsområde)
- Gröna stråk
- Alternativt område för utveckling av ny stadspark (streckad linje visar 500m uppsamlingsområde)

Klågerup

I de nyare delarna av Klågerup är grönyteförsörjningen god. Brister finns dock i de nordöstra delarna av tätorten. Här saknas framförallt ett större grönområde och i takt med ortens utbyggnad kommer Klågerup vara i behov av ytterligare en park. Stråken längs de södra delarna av orten utgör en viktig rekreativ möjlighet och knyter det omkringliggande landskapet till bebyggelsen. Detta område är viktigt att bevara för att skapa en närhet i naturen. Arbetet kring att utveckla infarten till Klågerup är viktig att fortsätta arbetet med.

Grönyteförsörjning

- Stadspark > 1 ha [500m uppsamlingsområde]
- Bostadspark > 1ha ha [300m uppsamlingsområde]
- Gröning eller kvarterspark 0,1-1 ha [50m uppsamlingsområde]
- Grönt stråk
- Alternativt område för utveckling av ny stadspark (streckad linje visar 500m uppsamlingsområde)

Definition av ytorna och vilken skötselnivå de har

Bruksgräsmatta klass I

Betecknar robusta gräsytor i parker och bostadsområden. Inom tätorterna är bruksgräsmatta den vanligaste förekommande gräsytan. De ska tåla hårt slitaget då de är avsedda för lek, spel osv. Kostnaden för att klippa gräset på stora rationella ytor är låg.

Skötsel:

Ytan ska ge ett vårdat intryck. Gräset ska klippas med högst 14 dagars intervall under växtperioden, puts utföres vid vart 3:e klippningstillfälle. Löven samlas i Floraparken, Stadsparken och Frejaparken, på övriga ytor tuggas löven sönder med gräsklipparen vid behov.

Bruksgräsmatta klass II

Betecknar samma som ovanstående, men betecknar små svårsköta ytor som måste klippas för hand.

Skötsel:

Ytan ska ge ett vårdat intryck. Gräset ska klippas med högst 14 dagars intervall under växtperioden, puts utföres vid vart 3:e klippningstillfälle.

Högväxt gräsyta

Betecknar gräsytor på speciella ytor som har liten skötselinsats, men som ändå ska se vårdade ut. Gräset slås 1-2 gånger/år och detta sker under perioden juni-oktober. Dessa ytor hjälper till att öka den biologiska mångfalden och har bara hälften av skötselkostnaderna mot bruksgräsmatta typ I. Gräset på dessa ytor samlas inte ihop.

Bruksbuskage klass I

Betecknar buskage som används som rumsavgränsare eller lägivare. Bruksbuskage utgörs med fördel av blandbuskage, vilket ger fler upplevelsevärden och större mångfald.

Skötsel:

Ytan ska ge ett välvårdat intryck och vara så gott som fritt från rotoogräs, fröogräs som ej syns får förekomma. Löven får ligga kvar om ett välvårdat intryck bibehålls

Bruksbuskage klass II

Ytan ska ge ett vårdat intryck, mindre mängd ogräs får förekomma, ytorna kan även vara flistäckta. Löven som omsätts inom ytan får ligga kvar.

Bruksbuskaget öppet eller nyplanterat

Betecknar planteringsytor som inte slutit sej och därför behöver större skötselinsatser. En riktig skötsel de första åren betyder i regel väletablerade buskar som om växtvalet är korrekt gjort, senare inte behöver så mycket underhåll då de täcker marken och kväver ogräset. Man tjänar alltså i längden på att gynna en snabb och säker etablering

Skötsel:

Ytan ska ge ett välvårdat intryck och vara fritt från rotoogräs, hämmande ogräs bortrensas. Mindre mängd löv får ligga kvar. Bevattning och gödsling utföres vid behov.

Naturplantering

Betecknar träd och buskar som oftast planteras i små kvalitéer i täta bestånd för att få en låg anläggnings och skötselkostnad och ge ett naturligt utseende. Skötselkostnaden ligger i de gallringar som får utföras när de mer kortlivade amträden ska ge plats för den fortsatta utvecklingen av övriga träd.

Skötsel:

Ytan ska ge ett vårdat men naturligt intryck, består till största del av träd och buskar, hämmande ogräs får ej förekomma. Ytan gallras och föryngras vid behov.

Naturmark

Betecknar ytor som består av träd, buskar och gräs men som inte klipps eller sköts på annat sätt, naturen får ha sin egen gång.

Skötsel:

Ytan ska hållas städad från sådant skräp som stör funktionen. Borttagning av farliga träd och oönskad växtlighet så som t.ex. björnlöka.

Klippt häck

Betecknar buskar som årligen klipps i en bestämd form. Klippta häckar passar bäst på platser där högre skötselinsatser är motiverade, t.ex. finparker. Den klippta häcken är dyrare i skötsel än det vanliga bruksbuskaget.

Skötsel:

Ytan ska ge ett välvårdat intryck och vara så gott som fritt från ogräs. Löven får ligga kvar om ett välvårdat intrycket bibehålls. Beskärningen utföres artspecifikt avseende beskärningsteknik och tidpunkt så att häckens bestämda form bibehålls. Häcken klipps årligen.

Klippt häck i tomtgräns

Häcken klipps vid behov oftast varje år, i övrigt ingen åtgärd.

Perenner

Betecknar fleråriga örter och gräs som sköts för att ge årligen återkommande blomning och skönhetsvärden. Perennytor bör bli ett vanligare förekommande inslag i grönytorna då de ger ett stort mervärde

Skötsel:

Ytan ska ge ett välvårdat intryck och vara fri från ogräs. Ytan fullgödslas i maj och vattnas vid behov. Löven samlas 1 gång efter lövfällning och växterna skärs ner utifrån arts specifika krav.

Rabattrosor

Betecknar polyantha (blommor i klasar) och storblommiga rosor som skall ge rik blomning. Det finns utmärkt tåliga marktäckande rosor som kan användas i utsatta lägen och skötselkostnaden blir då ungefär densamma som för bruksbuskage.

Skötsel:

Ytan ska ge ett välvårdat intryck och vara fri från ogräs. Ytan fullgödslas i maj och vattnas vid behov. Löven samlas 1 gång efter lövfällning och beskärningen ska vara klar till 1:e maj.

Sommarblommor

Betecknar ettåriga utplanteringsväxter på marken eller i urnor. Används på välbesökta ställen för att ge upplevelsevärden och status. Förhållandevis dyrt per ytenhet men används bara på mindre ytor och ger ett viktigt mervärde.

Skötsel:

Sommarblommorna planteras i slutet av maj-början av juni. Gödsling och bevattning sker kontinuerligt.

Urnor klass I och II, Klass II avser endast sommarblommor

Planteringen av vårblommor ska vara klart till påsk om vädret tillåter, sommarblommorna slutet av maj-början av juni och julsmäckningen ska vara klar till 1:e advent. Gödsling och bevattning sker kontinuerligt av vår och sommarblommor.

Lökplanteringar

Betecknar lökar som företrädesvis är planterade i gräsytor. Lökväxter är i regel de första växterna på året och oftast mycket efterlängtrade.

Skötsel:

Lökarna tillåts vissna ner fram till midsommar innan de klipps ner.

Park och prydnadsträd

Betecknar enskilda träd eller trädgrupper som omges av gräs eller planteringar. Trädens betydelse och återplantering samt utveckling anges i Kommunens trädplan. Vid nyplantering måste hänsyn tas till trädets hela livstid, utrymme måste finnas ovan och under jord för trädets hela slutgiltiga storlek.

Målet är att ett borttaget träd ska ersättas med två nya och endast sjuka eller farliga träd tas bort.

Skötsel:

Uppbyggnadsbeskärning utföres, därefter utföres beskärningen efter artkaraktär och utvecklingsnivå samt med hänsyn till växtplatsen. Formklippta träd beskåras med 1-2års intervall. Bevattning utföres de första två åren med 150liter/vecka under växtsäsongen och därefter vid behov. Uppbindningen kontrolleras regelbundet och justering utföres 1gång/år. Träd som är planterade i gräs ska ha en 30cm bred trädring runt stammen som är fri från gräs och annat växtmaterial. Mycket viktigt är att skötselpersonalen har kunskap och förståelse för trädets livsbetingelser. Stamskador på grund av påkörning med gräsklippare och röjning med trimmer är tyvärr mycket vanliga. Detta leder till röta och avsevärt förkortad livstid för trädet, vilket både är kapitalförstörning och ett nederlag för vår livsmiljö och globala/lokala klimat.

Gatu- och alléträd

Betecknar träd som ofta står i hårdgjorda ytor vid gator och torg. Betecknar även träd som står i smala gräsremсор mellan gator och gång- och cykelvägar. Varje enskilt träd är viktigt för helhetsintrycket och kräver därför stor omsorg. Gatuträden lever oftast i en stressad miljö, men fyller en mycket stor funktion. Vid nyanläggning ska stor vikt läggas vid att ge träden bra livsbetingelser. Är utrymmet litet är det bättre att plantera träden i mindre grupper och på så sätt skapa små oaser där träden har möjlighet att utvecklas. Befintliga träd gynnas för att ge långsiktiga utvecklingsmöjligheter.

Skötsel:

Uppbyggnadsbeskärning, och beskärningen efter artkaraktär och utvecklingsnivå samt med hänsyn till växtplatsen. Fri höjd på gator ska vara 4,6m och på gång- och cykelväg 2,5m. Farliga grenar beskåras. Formklippta träd beskåras med 1-2års intervall. Bevattning utföres de första två åren med 150liter/vecka under växtsäsongen och därefter vid behov. Uppbindningen kontrolleras regelbundet och justering utföres 1gång/år.

Utmaningar i omgivningen

Vatten

Ett villkor för att öka den biologiska mångfalden i staden är att det finns mycket synligt vatten. Vatten förekommer i prydnadsdammar, dagvatten/utjämningsmagasin och bäckar. Fontäner innehåller behandlat vatten som cirkulerar, det är en betydligt dyrare form av vatten men på centrala platser kan de vara motiverade och ger en rikare miljö.

De olika vattentyperna fyller olika funktioner och bidrar till en nödvändig mångfald för människor, djur och växters överlevnad. En speciell plan för våra dammar bör tas fram.

Belysning

Punktbelysning av planteringar och träd vid sidan om gång- och cykelstråk höjer känslan av trygghet, vilket gör den mycket viktig för den upplevda säkerheten. Effektbelysning inne i parkerna ger ökade upplevelsevärden och lockar till användning av parkerna under dygnets alla timmar, samt bidrar till den upplevda tryggheten. Det är viktigt att dessa ytor också belyses på strategiska platser då mörkret utanför gatan eller gång- och cykelvägen många gånger upplevs som ännu mörkare då vägen har en god belysning.

Nyanläggning

Vid projektering och nyanläggning är det av yttersta vikt att utemiljön är väl genomtänkt ur funktion, miljö och skötselperspektiv. En korrekt uppbyggd yta (bra markförhållande osv.) samt att den är skötsel effektiv är en både billigare och i längden en vackrare och mer hållbar yta.

För att säkerställa dessa krav har kommunen en normbeskrivning som föreskriver hur grönytor ska projekteras för bästa möjliga resultat. Denna ska alltid följas vid nyprojektering.

Exempel på ytor att förändra

Nedan följer exempel på områden som är i behov av förändring och bör prioriteras i det fortsatta arbetet med att ge Svedala kommun en attraktivare, mer skötsel effektiv utemiljö med en större mångfald. Det finns ytterligare många andra ytor som är i behov av förändring och nya tillkommer p.g.a. yttre omständigheter så som exempelvis sjukdomar, förändrade användningsområden. Parkenheten kommer fortlöpande att göra en arbetsbeskrivning för grönplanen där åtgärderna prioriteras och fastställs.

Västra infarten

Utmed västra infarten finns stora öppna gräsytor med några dåligt etablerade träd. De stora gräsytorerna är artfattiga och gynnar inte den biologiska mångfalden.

Förslag på åtgärder:

I kanten bildas ett bryn med lägre buskar och därefter kommer höggräs innan den klippta gräsmattan tar vid. Detta bildar skötsel extensiva ytor som ger ett stort mervärde och betydligt bättre förutsättningar för den biologiska mångfalden. Ytor kompletteras med trädplantering.

Kryddgatan

Kommunens buskage intill bostadsföreningens garage.

Förslag på åtgärder:

Buskaget tas bort och ersätts med gräsmatta.

Dubbla häckar i tomtgräns

Häckar i tomtgräns finns på väldigt många ställen i kommunens tätorter och som tidigare beskrivits kräver dessa en stor och onödig skötselinsats. Många kommuninvånare har önskemål om att åtgärda dessa ytor då det skapar en svår skötsel såväl för kommunen som för fastighetsägaren. Dessutom hämmar tillväxten hos häckarna oftast av varandra.

Förslag på åtgärder:

Häcken tas bort och ersätts med gräs som underlättar skötseln både för kommunen och för husägaren.

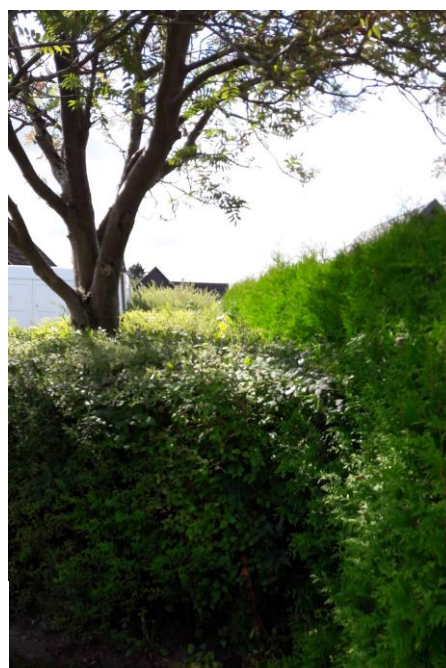
Vaniljgatan: Fastighetsägarens buskage växer ut över kommunens buskage.

Körvelgatan: Kommunens buskage växer in mot fastighetsägarens häck.

Gregorsborgsgatan: Mindre buskage i tomtgräns intill fastighetsägarens häck.

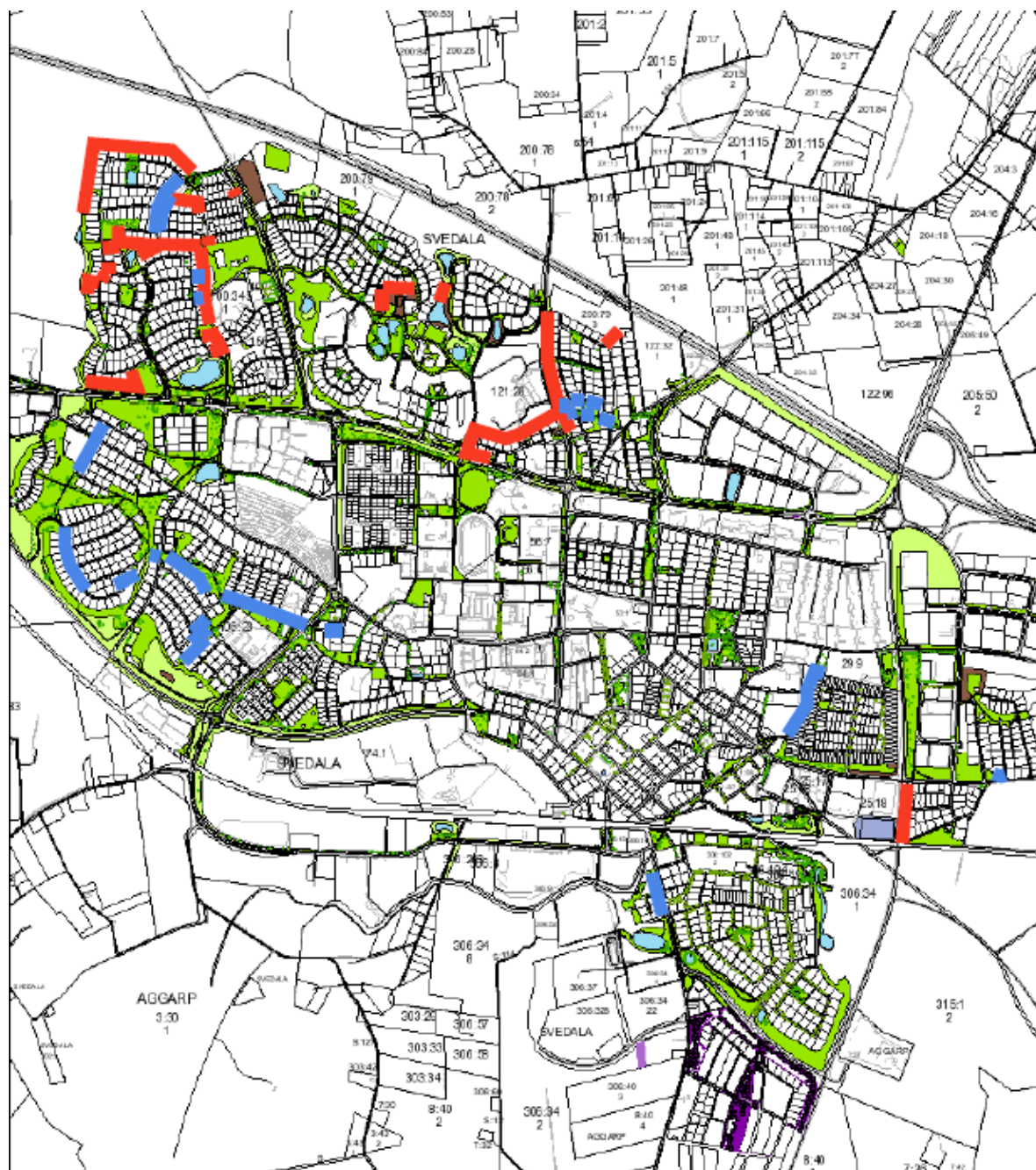

Fontänpilsgränds parkering, dubbla häckar

Karta häckar och buskage i tomtgräns

Kartorna visar på exempel på var det finns problemytor intill privata tomtgränser. Röda streck markerar naturplanteringar och blå streck markerar häckar och buskage.

Svedala

Bara

Klågerup

Slänter vid tunnlar under vägar,

Exempelvis vid Hyltarpsvägen och Kapellvägen har branta slänter, med dåligt gammalt växtmaterial som är glest och med många avarter. Dessa är svåra att sköta och behöver förnyas. Ett exempel på billigare skötsel är att bygga omslänterna till äng eller höggräsytor.

Tunnel vid Hyltarpsvägen

Buskage utmed gång- och- cykelväg vid gröningen i Bara

Utmed gång- och cykelvägen som leder upp till Värbysskolan finns detta stora buskage i direkt anslutning till gång- och cykelbanan. Buskaget är skötselkrävande då det krävs årlig beskärning för att gång- och cykelbanan ska hållas fri från överhängande växtlighet. Likaså bidrar det till stor otrygghet att ha ett buskage då nära inpå gång- och cykelstråk. Svedala kommun strävar efter att alltid ha minst tre meter mellan buskage och gång- och cykelvägar eller gator.

Förslag på åtgärder:

Eftersom hela buskaget är i dåligt skick, tas det bort och eventuellt ersätts med nytt, men då med en gräsremsa ut mot gången.

Värbyvägen

Det stora rosenbuskaget som täcker slänten är mycket svårskött och i dåligt skick.

Förslag på åtgärder:

Rosorna tas bort och där det är möjligt ersätts ytan med gräs. På flera ställen är slänten för brant för att det ska vara möjligt att klippa gräset och där ersätts ytan med ett nytt buskage eller högräs med träd. I närheten har delar av ett liknande buskage ersatts med gräs, se bild ovan

Pilgatorna i Bara

Daggpilsgränd

Tårpilsgränd

Daggpilsgränd

Buskage och grönytor i området är i mycket dåligt skick. Alla grönytor intill tomtgräns, gång- och cykelbanan och parkeringar bör förnyas och plattytor tas bort.

Förslag på åtgärder:

Ersätts där det är möjligt av klippt gräs och enstaka träd.

Apelfyrkanterna utmed Banstigen i Bara

Apelträden är i dåligt skick efter felaktig beskärning. Ytorna är svårskötta och ser risiga ut.

Förslag till åtgärder:

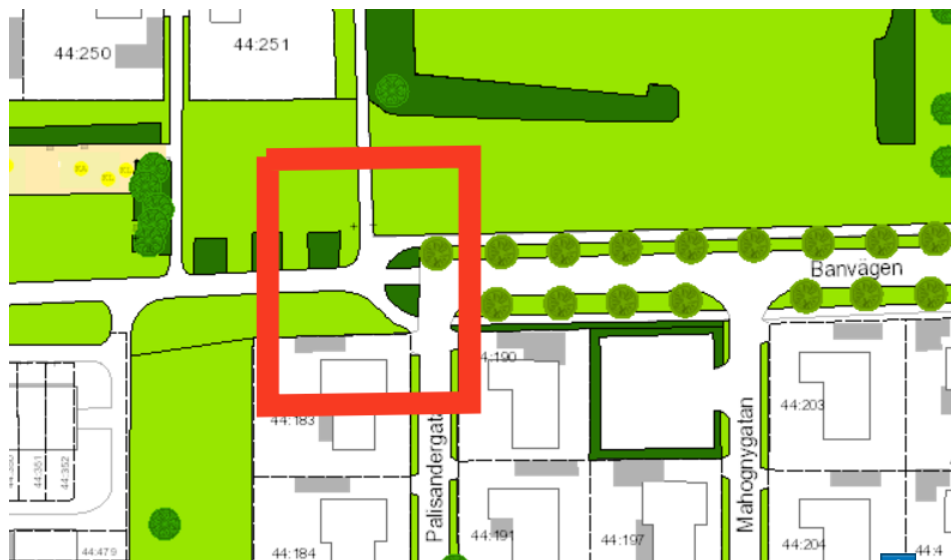
Ytorna tas bort och friväxande träd planteras.

Korsning Banvägen – Banstigen

Buskagen i denna korsning är i mycket dåligt skick. På grund av felaktigt val av växtmaterial är sikten i korsningen dålig för cyklister och gående, vilket kräver beskärning flera gånger per säsong.

Förslag på åtgärder:

Buskaget tas bort. Hela trafiksituationen ses över då för mycket händer i denna korsningen. Evtuellt kan en minirondell byggas för gång- och cykelvägen där rondellytan i mitten kan förgyllas med perenner då detta är en punkt som väldigt många människor passerar dagligen.

Belysning

Effektbelysning ger en upplevelserikare miljö även under dygnets mörka timmar samtidigt som den ökar den upplevda tryggheten i samhället. Det ger även en spännande och vacker upplevelse av exempelvis vackra träd, så som på bilderna ovan, dygnet runt. Platser att prioritera är längs gång- och cykelstråk, i parker och andra grönområden.

Lökplantering

Lökplanteringen längs med Hyltarpsvägen ovan är mycket uppskattad. Andra goda exempel på platser där vackra lökplanteringar etablerats är i Stadsparken, Frejaparken, utmed Södra infarten, utmed Värbyvägen i Bara samt längs gång- och cykelstråket norr om Klågerupskolan i Klågerup. Det är relativt enkelt och kostnadseffektivt att anlägga denna typ av planteringar i liten eller stor skala och är en mycket uppskattad blomsterprakt av många kommuninvånare.

Dammar

Dammar och vattendrag bör göras tillgängligt för invånarna samtidigt som de renar vattnet och utgör utjämningsmagasin. Ansvaret är uppdelat utifrån principen, ovanför vattenytan ligger inom gatu- o parkenhetens uppdrag och under vattenytan inom VA- enhetens uppdrag.

Ett sätt att hantera klimatförändringar är att satsa på multifunktionella lösningar i allmänhet och blågröna lösningar i synnerhet. Ett exempel på en blågrön lösning är låta en grönyta för rekreation

eller idrottsutövning fungera som översvämningsyta vid större regn. Ett annat exempel är dagvattenhantering i planteringsytor, där dagvatten från omgivande ytor tillåts rinna ner i planteringsbädden. Dels tar växterna upp vatten och dels genererar det en långsammare fördröjning och därmed minskas belastningen på dagvattennätet.

Ett samarbete och en kontinuerlig dialog VA-enheten och gatu- och parkenheten emellan erfordras för att på bästa sätt inkorporera dessa lösningar på allmän platsmark.

Exempel genomförda projekt

Parkering Klågerup

Före

Efter

De vildvuxna buskagen togs bort och ersattes med gräs och raden med sjuka träd byttes ut mot nya. Återvinningsstationen som stod på parkeringen flyttades och hela området fick ett stort mycket uppskattat lyft.

Bara infart

Före

Efter

Infart från Malmövägen till centrala Bara fick en vacker perennplantering samt en upplyst skylt som förtydligar infarten, vilket skapar en välkomnande entré.

Dammlyckan

Före

Efter

Dammlyckan byggdes om i etapper genom både grönplaninvestering och lekplatsinvestering. Det har blivit en vacker oas som attraherar så väl små barn som den äldre generationen.

TRÄD

SVEDALA KOMMUN

Träd

Trädens betydelse för människa, djur och omgivning

Träden fyller många viktiga funktioner i tätbebyggda områden. De skänker oss skugga och svalka men också vindskydd. Träden binder skadliga luftpartiklar, tar upp koldioxid och stora mängder vatten och producerar syre. De är även viktiga livsmiljöer för många andra växter och djur. Träd har stor betydelse för stadsbilden och det tar lång tid att ersätta dem. Att plantera träd är en investering som ger behållning under mycket lång tid. Träd utgör ett viktigt element i byggandet av tätorten och dess gröna miljöer. Dess nytta för välbefinnande, estetik och miljö är ett ovedersägligt faktum. Gamla stora träd är extra värdefulla för sin omgivning och frambringar identitet till stadsrummet. För att ha stora gamla träd i framtiden måste man plantera dem idag.

På senare år har det forskats mycket om de ekosystemtjänster träden producerar som gör nytta både lokalt och i ett större perspektiv. Det utvecklas verktyg för att beräkna detta och framöver kommer det vara möjligt att skraddarsy trädplanteringar för olika tekniska lösningar på lokala problem relaterat till klimat, nederbörd och luftkvalitet.

Träden i Svedala kommun

Detta kapitel begränsas till träd på allmän platsmark i eller i anslutning till tätorterna i Svedala kommun. Syftet med kapitlet är att förutse och komma med lösningar på problemen relaterat till kommunens trädbestånd. En stor del av lösningarna handlar om att jobba proaktivt med nya trädplanteringar och att stärka skyddet kring våra befintliga träd.

Inom kommunen har man de senaste åren tvingats ta bort ett stort antal träd. Detta beror bland annat på sjukdomar som almsjukan. Sämre markförhållanden redan från början och försämrade dito på grund av jordkompaktering och grävarbeten för nära träden är också ett stort problem som visar sig först på längre sikt. Sedan år 2000 har vi tagit bort ca 1000 träd på park och gatemark. Utöver detta tillkommer alla träd i naturplanteringar och i tätortsnära naturmark som tagits bort av säkerhetsskäl, detta antal är svårt att uppskatta, men det rör sig om ca 300-500 träd.

Träd i parkmark

I parkmark har kommunen 3719 träd. De sista åren har parkenheten arbetat med att få ett mer varierat trädbestånd. Detta arbete är viktigt att det fortsätter för att få ett mer varierat och långsiktigt hållbart trädbestånd. Generellt är beståndet förhållandevis ungt inom kommunens parkmark, då det finns få träd som har en ålder över 50 år. De få gamla träd som finns kvar bör därför särskilt bevaras. Träd är en mycket viktig del i kommunens parkmark för att skapa så väl skugga som lummighet till grönområdena. Det är på dessa platser möjligt att välja träd som når större skalor då det är ytor med stora utrymmen. Att plantera mycket träd i parkmark ger en god vattenupptagning och skapar en stor grönmassa, till en mycket låg skötselkostnad, vilket ger en mycket stor samhällsekonomisk effekt. Generellt är träden i parkmark de träd som mår bäst i kommunen, det är dock fortsatt viktigt att satsa på parkträden då de ger mycket stor positiv effekt med träd i dessa ytor. Det är viktigt att fortsätta välja rätt växtmaterial utifrån mark- och ståndortsförutsättningar i marken då dessa varierar mycket inom kommunens parkmark.

På många håll inom parkmark har snabbväxande trädarter planterats, troligen för att få upp en stor grön lummighet fort vid nybyggnationer. Dessa träd är kortlivade, vilket gör att vi står inför en stor utmaning att förnya stora träd och grönmassor. Kommunens inriktning bör då istället vara att plantera ett mer långsiktigt hållbart växtmaterial. Ibland kan en kombination av dessa pionjärträd (snabbväxande) och sekundärträd (långsamväxande) vara att föredra då pionjärträden skapar ett skydd till sekundärträden.

Träd i hårdgjord mark

I hårdgjord mark har kommunen 1160 träd. Flera av dessa lever med mindre gynnsamma markförhållanden. Antingen har markförhållandena förändrats över tid med hårdgörning av omgivande mark eller så har anläggningen varit bristfällig redan från början. Träd har mycket svårt att anpassa sig till plötsligt förändrade markförutsättningar och skador med förkortad livstid som följd uppstår så gott som alltid. Vid plantering av träd i hårdgjord miljö måste träd förses med tillfredställande rotutrymme och skelettjord ska användas. Nämnas kan de mer än 300 träd i hårdgjord miljö på Tegelbruket som står planterade i mycket bristfälliga trädgröpar. Vid plantering av träd i gatumiljö är korrekt växtval extra viktigt, det växtmaterial som används bör vara med smalare kronotyp och/eller tåla mycket hård uppstamning för att undvika konflikter med trafiken.

Träd i naturplanteringar

Antalet träd i naturplanteringar är mycket svåruppskattat. I naturplanteringar används oftast snabbväxande amträd för att skydda och påskynda tillväxten av de träd man senare sparar. Amträden gallras bort i omgångar under flera decenniers tid, så antalet träd individer varierar stort under utvecklingen av ytorna. I Svedala kommun finns naturplanteringar i tätorterna främst i de delar som byggdes under 1970- och 1980-talet. Många gånger direkt in på privat tomtmark vilket skapar konflikter med boende. Dessa planteringar är gjorda utan skötselplan eller målbeskrivning vilket skapar problem i utvecklingen av ytorna. Vissa av ytorna är felaktigt planterade från början eller felaktigt gallrade under utvecklingen vilket gör att de endast består av snabbväxande amträd. En inventering och utvecklingsplan av naturplanteringarna bör göras för att få ett helhetsgrepp om dem och kunna utveckla dem vidare.

Träd i naturmark

Kommunens trädbestånd i tätortsnära naturmark kan delas upp i två kategorier; slyartade yngre bestånd och äldre trädbestånd som utgörs av förhållandevis få individer. Den senare kategorin är av stort värde då de utgör bland de äldsta och största trädindividerna som finns i anslutning till tätorterna. Exempel på dessa äldre bestånd är tallbacken vid Fåraborg i Bara, Bokbeståndet vid gamla stationen i Holmeja och bokarna kring Erlandsdalsgården i Svedala.

Skötselplan för dessa ytor bör upprättas och hur de kan skyddas bör ses över.

Hot mot trädbestånden i tätorterna

Människor och konflikter

Det absolut vanligaste klagomålet som inkommer till parkenheten gäller träd. Många medborgare anser att träden som står i direkt anslutning till deras fastigheter utgör ett problem. Klagomålen handlar oftast om beskuggning och nedfallande löv. Många av kommunens träd är planterade nära eller mycket nära fastighetsgränser ofta med en stor

del av trädkronan hängande över på annans mark. I dessa fall har fasighetsägaren med stöd av jordabalken kapitel 3 §2 själv rätt att ta bort grenar och rötter som tränger in på fastigheten. Detta är ett problem för träden då de drabbas av felaktiga beskärningar med beskärningsår som riskerar att infekteras av svampsjukdomar.

Infrastruktur och exploateringar

Vid de senaste årens ledningsdragningar för speciellt bredband har flera skador på trädens rotsystem dokumenterats. Många gånger syns inte konsekvenserna av dessa skador förens decennier senare då träden får problem med svampangrepp på rotsystemet.

Framtida utbyggnad och förtätning av tätorterna och planteringen av träd kräver annorlunda tänkande hos alla inblandade för att bevara våra träd. Byggnadstekniken utvecklas och markpriserna går upp. Detta gör att incitamenten för att bygga tätare ökar. Trädens ovanjordiska och underjordiskt utrymme riskerar därför att begränsas mer och mer. Planteringstekniken utvecklas, men trädens grundläggande behov av utrymme kommer inte att minska. Grundvattensänkningar i samband med byggen även om dem är tillfälliga påverkar träd i omgivningen mycket negativt.

Felaktig anläggning och växtval

Träd dör årligen som en konsekvens av dels felaktigt tillvägagångssätt vid planteringen och dels av den bristfällig anläggning på kommunens ytor. Det största problemet finns på Tegelbruket. Den fulla omfattningen och konsekvenserna av problemet med trädplanteringarna på Tegelbruket har ännu ej visat sig.

Utebliven uppbyggnadsbeskärning i tidig ålder och felaktigt växtval intill körbanor och gång- och cykelvägar ger på sikt en konflikt mellan träd och trafik. Många av våra träd i gaturummet får brytskador från påkörningar. Sker inte korrekt beskärning och uppstamning i tid måste allt för stora beskärningar göras i senare skede som leder till stora beskärningsår med förhöjd risk för skadegörare som följd. Detta är fallet med flera av kommunens trädrader och allér anlagda på 1970- och 1980-talet.

Skadegörare på träd

Ett växande problem för trädbestånden är skadedjur och sjukdomar som snabbt sprids med transporter globalt. Ofta finns motståndskraft mot sjukdomen i dess naturliga utbredningsområde men när skadegörare som aldrig förekommit bland träd i Sverige introduceras blir konsekvenserna stora. Det finns också tecken på att ett förändrat klimat inverkar på spridningen av skadegörare och hälsan på våra träd.

Alm

Almsjukan har drabbat Svedala, liksom övriga södra Sverige mycket hårt. I Svedala kommun finns det 36 stycken almar kvar i parkmark efter att tidigare har varit ett av våra vanligaste träd. Hur många almar som sammanlagt försvunnit från naturmark, naturplanteringar och gatu- och parkmark är svårt att uppskatta men det handlar om åtskilliga hundratals. På Blåvingegatan i Svedala finns den enda allén av alm på kommunal mark kvar, den hålls löpande under uppsikt. På senare år har det odlats fram almar med resistens mot almsjukan, vi har planterat ett litet antal av dessa.

Ask

Askskottsjukan har drabbat kommunens askar och ett antal har dött sedan tidigt 2000-tal men det finns en viss resistens mot sjukdomen i beståndet vilket gör att vissa individer drabbas mycket svårt medans andra står helt opåverkade. Hur allvarligt askskottsjukan i

slutändan kommer visa sig att vara går inte att säga än, men risken finns att sjukdomen återkommer i alvarligare grad.

Smaragdgrön askmalpraktbagge är en ostasiatisk insektsartart som ännu ej påträffats i Sverige men det är ett stundande hot mot askarna och har påträffats så nära som på andra sidan östersjön. Den har på kort tid dödat miljontals askar i USA och Ryssland.

I Svedala kommun finns det 132 solitära askar i gatu- och parkmark och ett okänt antal askar i naturmark och naturplanteringar.

Bok

Än så länge har bara enstaka bokar drabbats och dött av Phytophthora-angrepp i kommunen, men det är viktigt att följa upp dessa angrepp. I Malmö har man sett spridning av Phytophthora bland bokarna i Pildammsparken och ännu vet man inte fullt ut allvarsgraden i angreppet. Det kan vara så att fullt friska bokar har motståndskraft nog att stå emot medan det är individer som redan mår dåligt som dör vid angrepp.

Jätteticka är en parasitär svampart som förekommer på bok. Den finns bland kommunens bokar och är särskilt allvarlig då den bryter ner bokens rotsystem utan att det alltid syns på bokens ovanjordiska delar. Svampen angriper redan försvagade äldre träd.

I Svedala kommun finns det 112 solitära bokar i gatu- och parkmark och uppskattningsvis minst lika många i naturmark och naturplanteringar.

Hästkastanj

Kastanjeblödarsjuka, sedan 2014 har årligen hästkastanjer fällts som har varit drabbade av kastanjeblödarsjuka i kommunen. Sjukdomen är mycket allvarlig och leder till att träden dör på relativt kort tid. Det finns ca 100 hästkastanjer på allmän platsmark idag och i den takten de drabbas hittills finns inga kvar om ett par decennier. Vi återplanterar inte hästkastanjer längre.

Klimatförändringar

Med ändrat klimat kan även nya växtsjukdomar etablera sig. Ett varmare klimat gör att flera skadeinsekter och skadesvampar som i dagsläget inte trivs här skulle få en ny utbredning. Ökad temperatur kan innebära torrare markförhållanden under vegetationsperioden, framför allt i hårdgjord miljö. Paradoxalt nog kan även nederbördsmängderna öka då nederbörden kan vara intensivare. Sammantaget bör risker om klimatförändringar övervägas i samband med dagens och framtidens val av träd.

Strategi för bevarande och utveckling av kommunens trädbestånd

För att hantera konflikter om träd

Generellt är Svedala Kommun restriktiv med att fälla träd och bör så vara. Hänsyn tas ej till att löv från kommunens träd blåser in på privat mark och inte heller att ett träd skuggar eller skymmer utsikten.

Parkenheten får många önskemål om nertagning av träd som står på kommunens park- och naturmark och för att hantera dessa på ett likvärdigt och konsekvent sätt ska denna rutin för hur dessa ärenden hanteras användas. Alla klagomål på träd lämnas in skriftligt, dessa diarieförs och vidare process dokumenteras.

- Klagomål mottas av arbetsledare/chef på parkenheten.
- Bedömning av trädet görs av person inom organisationen med expertis om träd.

Friskt träd	beskränning kan utföras av parkenheten för att minska grenverk som eventuellt hänger in på privat mark. Eventuella åtgärder sker när detta är lämpligt med tanke på trädart.
Skadat/sjukt träd	bedömning av allvarsgraden av skada eller sjukdom görs. Vid mindre skador/angrepp behandlas trädet som friskt. Vid medelmåttiga skador/angrepp behandlas trädet som friskt men hålls under uppsikt årligen. Vid större skador/angrepp där trädets livstid på platsen bedöms vara kortare än 5 år behandlas trädet som riskträd.
Riskträd	Trädet fälls eller så utförs alternativ åtgärd till fällning där detta är lämpligt t.ex kvarlämnande av högstubbe. Åtgärder sker i regel nästkommande vintersäsong.

Har en medborgare gått igenom ovanstående process men vill ha en andra prövning av ärendet används formuläret: **Ansökan om trädfällning på kommunens park- och naturmark**. Formuläret finns på kommunens hemsida och går att fylla i och skicka in digitalt eller i pappersform. Skrivelsen behandlas av Parkenheten och stadsarkitekt. Stadsarkitekt tar beslut.

Bedömningen görs utifrån följande kriterier:

Trädets betydelse för området i helhet

Trädets kondition

Trädets ekologiska och estetiska värden.

Om de boende påverkas av trädet och om grannarna är överens

Generellt gäller även här att Svedala Kommun är restriktiv med att fälla friska träd. Hänsyn till att löv från kommunens träd blåser in på privat mark kommer inte tas och inte heller att ett träd skuggar eller skymmer utsikten. Vid återopande av skada ligger bevisbördan på den ansökande.

Skrivelsen ska vara Parkenheten tillhanda senast den 30 juni för att kunna behandlas/åtgärdas under påföljande vinterhalvår. Ansökan avser endast träd som står på kommunal gatu-, park- eller naturmark och som förvaltas av Parkenheten.

Skulle medborgare alltjämt ej vara belåten med besluten från Parkenhet och stadsarkitekt kan beslut i ärendet tas upp till omprövning av Gatu-och Parkchef. Har hela denna beslutskedja genomgått kommer ej återupprepade klagomål av samma medborgare gällande samma trädindivid åter prövas enligt ovanstående rutin, hänvisning sker till föregående beslut.

Orsakad skada på kommunens träd

Vid upptäckt av avsiktligt vållad skada på något av kommunen träd upprättas alltid en polisanmälan. Krav på ersättningar vid trädskada kommer att beräknas enligt Alnarpsmodellen -Ekonomisk värdering av återanskaffningskostnaden för träd.

För att undvika konflikter

Det är mycket viktigt att inte göra om tidigare misstag vid trädplanteringar. Huvudregeln bör vara att trädets trädkrona får plats på kommunal mark vid beräknad maximal storlek. Naturplanteringar bör ej göras direkt i anslutning till tomtgränser.

Markarbeten nära träd

För att skydda träden utökas skyddsavståndet till träd vid planerade gräv- och markarbeten till 2 meter utanför trädkronans droppzon, dvs. de perifera delarna av trädkronan. Detta regleras i gräv tillstånd. Finns inga alternativ än att gräva innanför det skyddade området måste detta i förväg skriftligen godkännas av parkenheten. Det åligger då utförare att dokumentera eventuella skador och dokumentera samt följa alla instruktioner från parkenheten för att minimera eventuella skador på träd. Vid avsteg från gräv tillstånd eller skyddsinstruktioner kommer krav på ersättning vid trädskada beräknas enligt Alnarpsmodellen -Ekonomisk värdering av återanskaffningskostnaden för träd.

Exploateringar

Vid alla exploateringar på kommunal mark bör ytorna inventeras och balanseringsprincipen tillämpas för att bevara eller ersätta eventuella värdefulla träd och trädmiljöer. Ibland kan träden vara så värdefulla att det inte kan ersättas. Huvudprincipen ska då vara att bevara trädet. En metod som också är aktuell är att flytta träd istället för att ta bort och kompensera. I dag är tekniken utvecklad så att även stora träd kan flyttas. Riktlinjer för stödbevattning av värdefulla träd vid grundvattensänkningar bör tas fram.

Felaktig anläggning

För att undvika framtida kostnader för felaktigt utförda trädplanteringar bör delen om trädplanteringar i Svedala kommuns normbeskrivningar för allmänna anläggningar omarbetas och detaljeras i enighet med forskning på området. Tillsammans med Exploateringsenheten tas också rutiner fram för att kontrollera att normbeskrivningarna efterföljs.

Hänsyn ska tas till platsens förutsättningar och trädens ståndorts krav och vid alla planteringar på kommunal mark bör parkenheten tillfrågas om växtval för platsen för att ha kontroll över att rätt träd sätts på rätt plats.

Alla trädplanteringar i hårdgjorda ytor ska göras med skelettjord, enligt anvisningar i Svedala kommuns, *Normbeskrivningar för allmänna anläggningar*.

En detaljerad skötsel- och etableringsplan bör tas fram för att tillse att nödvändiga skötselåtgärder sker i tid. Ett exempel på detta är uppbyggnadsbeskrivning av träd i gatumiljö.

Riskspridning för sjukdomar klimatförändringar

När vi planterar träd är det viktigt att tänka på att sprida riskerna, då ingen vet vilka träd som kommer att drabbas hårt av sjukdomar i framtiden. I Svedala kommuns trädbestånd i gatu- och parkmark finns till exempel 720 lindar och 736 lönnar samt ett okänt antal av dessa i naturmark och naturplanteringar. Om en allvarlig sjukdom skulle sprida sig bland lindar eller lönnar står vi inför samma situation som för almarna med en mycket allvarlig decimering av kommunens trädbestånd. För att motverka skadorna vid spridning av nya trädssjukdomar ska riskerna spridas genom att aktivt arbeta för en större variation och mångfald i kommunens trädbestånd. Principen om att ingen växtfamilj ska utgöra mer än 30%, inget släkte ska utgöra mer än 20 % och ingen art ska utgöra mer än 10 % av det totala beståndet av träd på kommunal mark, bör eftersträvas.

Kommande trädplaneringsprojekt

Denna listan över projekt är uppförd utan prioriteringsordning.

Stortorget

Etapp 1

Längs södra sidan av stortorget återplanteras en trädrad.

Etapp 2

Träd planteras i kistorna för att ersätta den formklippta idegranen.

Ågatan

Alarna ersätts med andra träd då de är i dåligt skick.

Prästgårdsgatan

Det finns endast kvar två hästkastanjer i trädraden. Buskaget är svårskött och hästkastanjerna har nedsatt vitalitet.

Tegelbruksområdet

Träd ersätts eftersom om det bedöms vara möjligt.

Västra Infarten

Plantering av trädgrupper eller trädrader.

Södra Infarten

Plantering av trädgrupper eller trädrader.

Grönområde norr om Roslättsskolan

Plantering av trädgrupper eller trädrader.

Området utmed E65

Plantering av biotopsinspirerad naturplantering.

Gröningen i Bara

Fortsatt plantering av parkträd.

Möllebergavägen

Plantering av trädgrupper eller trädrader.

Klottistelområdet

Plantering av trädgrupper eller trädrader inspirerat av omgivande natur.

Kullavägen

Eventuell ersättning av raden med oxlar.

Tallstigen

Plantering av trädgrupper eller trädrader.

Midsommarängen

Plantering av större parkträd delvis för att ta hand om överflödigt markvatten.

Kring kommunens vattendrag och dammar

Plantera vackra och spännande träd i områden som tydligare kan utvecklas till parkområden i tätorterna.

Gång- och cykelstråk

Utveckla gång- och cykelstråk med vackra och spännande träd och skapa gröna korridorer mellan grönområden.

Ersättning av träd i alléer och trädrader

Ersätta enstaka träd i alléer och trädrader som dött.

LEKPLATSER

SVEDALA KOMMUN

Lekplatser

Svedala kommun har jämförelsevis ett stort antal lekplatser i förhållande till antalet invånare. Det är dyrbart att sköta, underhålla och hålla en god standard på så många lekplatser. Kraven för lekplatserna har förändrats genom åren och nu strävar man efter att ha färre lekplatser, men i gengäld ska de vara upplevelserikare. I praktiken innebär det att många av de små lekplatserna med endast en sandlåda och kanske ett gungdjur försvinner och vi satsar istället på mer centraliserade lekplatser med ett varierat innehåll.

2005 utförde landskapsarkitekt Kerstin Torseke Hultén en lekplatsutredning för Svedala kommun. Parkenheten har sedan dess arbetat utifrån den utredningen. Denna plan beskriver det fortsatta arbetet och hur Svedala kommun vill vidareutveckla sina lekplatser. Varje år genomgår samtliga lekplatser och all utrustning säkerhetsbesiktning. Utifrån detta görs en utredning av vilka lekplatser som ska åtgärdas. Detta är ett levande dokument och prioriteringslistan, i vilken var lekplats tänka åtgärds finns, ska således fungera som en guide.

Syfte

- Policy för hur lekplatserna ska utformas.
- Kategorisera och prioritera lekplatserna
- Dokumentet ska fungera som grund för vidare arbete med kommunens lekplatser.

Dagsläge

I Svedala kommun finns över 60 lekplatser på allmän platsmark. Det finns även lekplatser som sköts av samfälligheter i Börringe kyrkby, Aggarps by och vid Börringe station. Utöver detta finns det lekplatser på Svedalahems och bostadsrättsföreningars gårdar samt på drygt 20 skolor och förskolor i kommunen. Lekplatserna på förskolor och skolor är i princip inte tillgängliga under dagtid, men kan utnyttjas under kvällar och helger. Då skolor och förskolor ofta är inhägnade samt ofta mindre lättillgängliga från omgivande gator är nyttjandet av dem efter skoltid lågt. Lekplatser som tillhör Svedalahem, bostadsrättsföreningar och andra samfälligheter är till för deras boende och de kan juridiskt sett neka barn som inte bor i området att leka på deras lekplatser. Sedan 2006 när kommunen började jobba efter lekplatsutredningen satsar vi på att ta ett helhetsgrepp när lekplatserna rustas upp. Kommunens lekplatser besiktigas fortlöpande för att säkerställa funktion och säkerhet. Uppfyller lekredskapen inte säkerhetsföreskrifterna tas de bort. Detta innebär i vissa fall att lekredskap som dömts ut plockas bort och att de sen inte ersätts förrän lekplatsen ska rustas upp i sin helhet. Befintliga lekplatser har oftast grus eller sand på lekytorna vilket inte uppfyller kravet om tillgänglighet, likaså är befintliga bänkar ofta låga och saknar armstöd. 2003 togs den första lekplatsen bort och sedan dess har vi tagit bort ca 35 st lekplatser samtidigt som vi byggt nytt och rustat upp över 35 stycken sedan 2006.

Mål

Kommunens mål är att bygga varierande, utmanande, tilltalande och tillgängliga lekplatser. Lekplatserna ska variera i utseende, funktion, åldersinriktning och utförande.

Policy för lekplatserna i Svedala kommun

- Lekplatserna riktar sig i huvudsak till barn i åldern 1-12 år, men även ungdomar, vuxna och pensionärer ska i kommunen finna utmanande kommunala ytor som lockar till rörelse och aktivitet. "Lekplatserna" till ungdomar bör finnas utmed större gång- och cykelstråk då undersökningar visar att de gärna vill ha sin egen plats men ändå vara i närheten av stråk där andra människor rör sig. Exempel på bra platser att utveckla för ungdomarna är Naverlönsskolan, Erlandsdals lekplats och vid Dubbeldammarna i Bara.
- Det ska finnas möjlighet för alla att leka och vistas på lekplatserna. Ingen ska uteslutas eller exkluderas.

Plan och Bygglagen, BFS 2011:5, ALM2 6§ Platser och områden ska utformas så att de blir användbara för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga. Lekplatser ska kunna användas av både barn och vuxna med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga.

Plan och bygglagen (2010:900) 8.kap1§3, 2§1, 3§1

En byggnad ska vara tillgänglig och användbar för personer med nedsatt rörelse eller orienteringsförmåga, vid nybyggnad uppfylls det för hela byggnaden. Det som gäller för byggnad ska också gälla för annan anläggning (allmänna platser).

Ovanstående är utdrag ur lagtexten, för hela lagtexten hänvisas till aktuella kapitel och paragrafer. En mycket viktig del av kommunens lekplatser är att de ska erbjuda alla barn utmaningar. Det ska finnas lekplatser som är helt tillgängliga spritt över kommunen. Beslut om graden av tillgänglighet tas vid varje enskilt fall. Tillgängliga lekplatser utformas så att alla barn och vuxna kommer ända fram till lekutrustningen och kan vara delaktiga. Barnen får efter egen förmåga ta sig upp och runt i lekutrustningen. Vuxna ska kunna hjälpa sina barn i erforderlig omfattning men lekutrustning utformad till barn är anpassad till barn.

Gungor med sand som fallskyddsunderlag kan användas som komplement om det finns andra gungor med tillgänglighetsanpassat underlag tex platsgjutet fallskyddsmatta under. Om gungor med olika fallskyddsunderlag används bör de placeras i närheten av varandra. Babygungor och fågelbogungor ska ha tillgänglighetsanpassat fallskydds- underlag. Med hänsyn till miljön ska platsgjutet gummi inte anläggas på för stora sammanhängande ytor. Lekredskapen ska stå i kontrast till underlaget och det ska finnas en taktill orienteringsskylt vid lekplatsen. Olika materialval ska underlätta orienteringen på lekplatsen. Gångar och bänkar görs tillgängliga och lekplatserna ska ha rumskänsla som underlättar orienteringen på lekplatsen.

Samtliga lekplatser ska skyltas upp som rökfria zoner för att skapa en så god miljö för barnen som möjligt.

- Lekplatsen ska belysas så att den blir trygg.
- Barn tränar på många saker genom leken, bl.a. balans, styrka, roll-spel och problemlösning. Barnen testar sina gränser, utmanar sig själva och utvecklas. Varje lekplats ska vara speciell och alla lekplatser behöver inte innehålla alla delar (rollspel, gungor, karusell, rutsch och klätterlek) utan de kompletterar varandra och skapar en helhet.

- Det bör finnas en kommunal lekplats på gångavstånd inom 400m från bostaden och den ska kunna nås utan att korsa starkt trafikerade vägar, så som Hyltarpsvägen, Värbyvägen och Malmövägen. Vid exploatering av nya områden ska det finnas en lekplats inom 400m från bostaden.
- Kommunens lekplatser bör knytas till parker och grönstråk.
- Lekplatserna skall ha ett variationsrikt innehåll så att barnen tränas i rörelselek, rollek, samvaro och samverkan, att upptäcka och lösa problem samt inspirera till skapande.
- Vid större lekplatser eller i närområdet bör det finnas möjlighet för generationsöverskridande aktiviteter och umgänge.
- Lekplatsen ska utformas i hållbara material och utrustningen ska uppfylla den europeiska säkerhetsstandarden, samt ha en beräknad livslängd på minst 20år.
- Lekplatserna ska vara attraktiva att komma till och vara en social mötesplats. De bör ha trivsamma sittplatser med god rumslighet och bra översikt. Det ska finnas förutsättningar för alla att delta i leken.
- Behovet av lekplatser ska bl.a. bedömas utifrån hur många barn som bor i ett område och om det finns dagbarnvårdare som använder sig av lekplatsen.
- Inom varje tätort ska det finnas en eller två så kallade "temalekplatser" som tjänar som utflyktsmål.
- Samma mål gäller för de lekplatser som nyanläggs på nya områden och ovanstående policybeskrivning är då ska-krav.
- Samtliga lekplatser ska skyltas som rökfria zoner

Tidsplan

Med nuvarande investeringspengar, 1,5 miljon årligen och målet att årligen rusta upp 2 lekplatser samt att ta bort resterande lekplatser efter hand kommer alla lekplatser att vara åtgärdade 2027.

Ekonomi

Befintliga lekplatser delas in i fyra grupper: temalekplats, stor lekplats, mindre lekplats, och avveckling. I nedanstående tabell redovisas kostnaderna för upp-rustning och avveckling samt driftskostnaden efter genomförandet.

Storlek / Klass	Investering kr	Drift kr/år
Temalekplats	1.000 000 – 1.300 000	20 000
Stor lekplats	700 000 – 900 000	20 000
Mindre lekplats	500 000 – 700 000	10 000
Avveckling	20 000 – 150 000	-

Den totala kostnaden för resterande lekplatsers upprustning och nedläggning blir ca 15,5 miljoner kr fördelat på 10 år räknat i 2017 års penningvärde. Temalekplatsen vid Dubbeldammarna i Bara finns inte med i beräkningen. Den finansieras i ett större projekt där dagvatten, erosion och försköning av hela miljön ingår.

Prisexempel på utrustning: Tre-sitts gunga monterad på plats: 60 000kr, karusell monterad på plats 50 000kr och liten klätterställning med rutsch monterad på plats 80 000kr. Utöver detta tillkommer tillgänglighetsanpassade ytor 1100kr/m², bänkar, papperskorgar och planteringar.

Exempel på utförda upprustningar och avvecklingar samt lekplatsernas benämning

Temalekplatser

Före

Efter

Midsommarängens lekplats i Klågerup är belägen i ett grönstråk utmed ån. Lekplatsen är tillgänglighetsanpassad med gummiplattor, stensatta gångar och grusarmeringsmattor. Lekplatsen är mycket uppskattad och används av alla även förskolor och dagbarnvårdare. Lekplatsen är delvis tillgänglig.

Före

En lekplats i Stadsparken har länge varit efterlängtd och efterfrågad. I samband med upprustningen av övriga parken anlades en lekplats. Lekplatsen är helt tillgänglig.

Efter

Stor lekplats

Före

Hallongatans lekplats har fått helt ny utrustning med klätternät, snurror, balansbro, lekställning både för stora och små samt gunga och sandlåda. Allt utom gung-ställningen är tillgänglighetsanpassat och lekplatsen har bord och bänkar som möjliggör en fikapaus. Lekplatsen är förutom gungorna helt tillgänglig.

Efter

Mindre lekplats

Före

Klockarejordens lekplats har rustats upp med nya gungor, lekställning, karusell, stenytor, sittplatser och sandlåda. För de mindre barnen finns en kulle som är bra motorikträning. Nya planteringar och träd skapar rumskänsla.

Efter

Lekplatsavveckling

Före

Syréngatans lekplats har avvecklats. Lekredskapen var utdömda och har plockats bort. Ytan har gjorts om till gräs och träd har planterats. Den gröna oasen smälter väl in i bostadsområdet.

Efter

Före

Lekplatsen på Timotejgatan har avvecklats och ersatts med en liten park

Efter

Sammanfattning

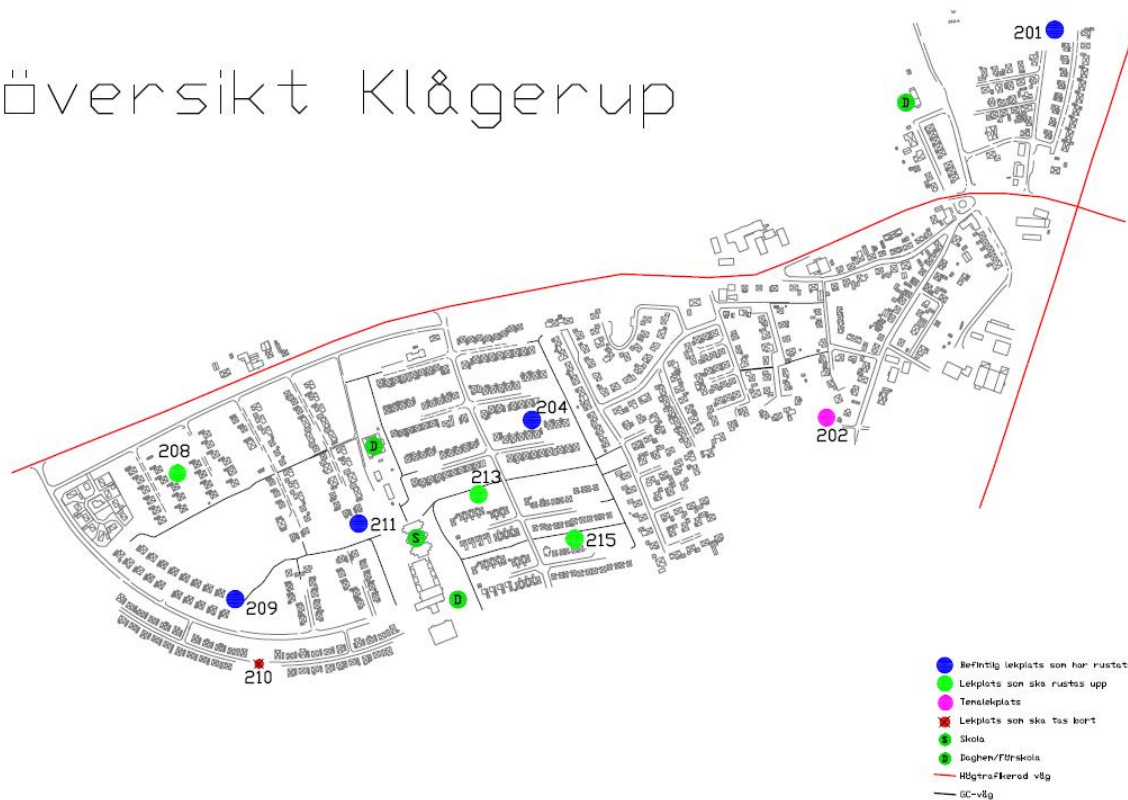
Lekplatserna i Svedala kommun ska bli färre men upplevelserikare. Kommunen satsar på att ha större lekplatser med mer lekvärde. De mindre avvecklas efter hand och integreras i parkmiljön. Lekplatserna ska uppmuntra till lek, rörelse och aktivitet. De lekplatser som tas bort ska integreras i parkmiljön och får gärna innehålla andra lekvärden så som buskage att leka i, gräsmattor att spela boll på, gång-system som triggas fantasin eller något att klättra på. Med nuvarande investeringsbudget kommer alla lekplatser att vara åtgärdade enligt planen år 2027.

Prioriteringslista för lekplatser i Klågerup.

A har högsta prioritet osv. ingen inbördes ordning i de olika prioriteringsgrupperna

Upprustning		Avveckling
Prioritet A	Kategori	Prioritet A
Gulsparsvgränd nr 213	Stor lekplats	Talltitegränd nr 210
Prioritet B		Prioritet B
Kornsparsvgränd nr 215	Mindre lekplats	
Taltrastgränd nr 208	Mindre lekplats	

översikt Klågerup

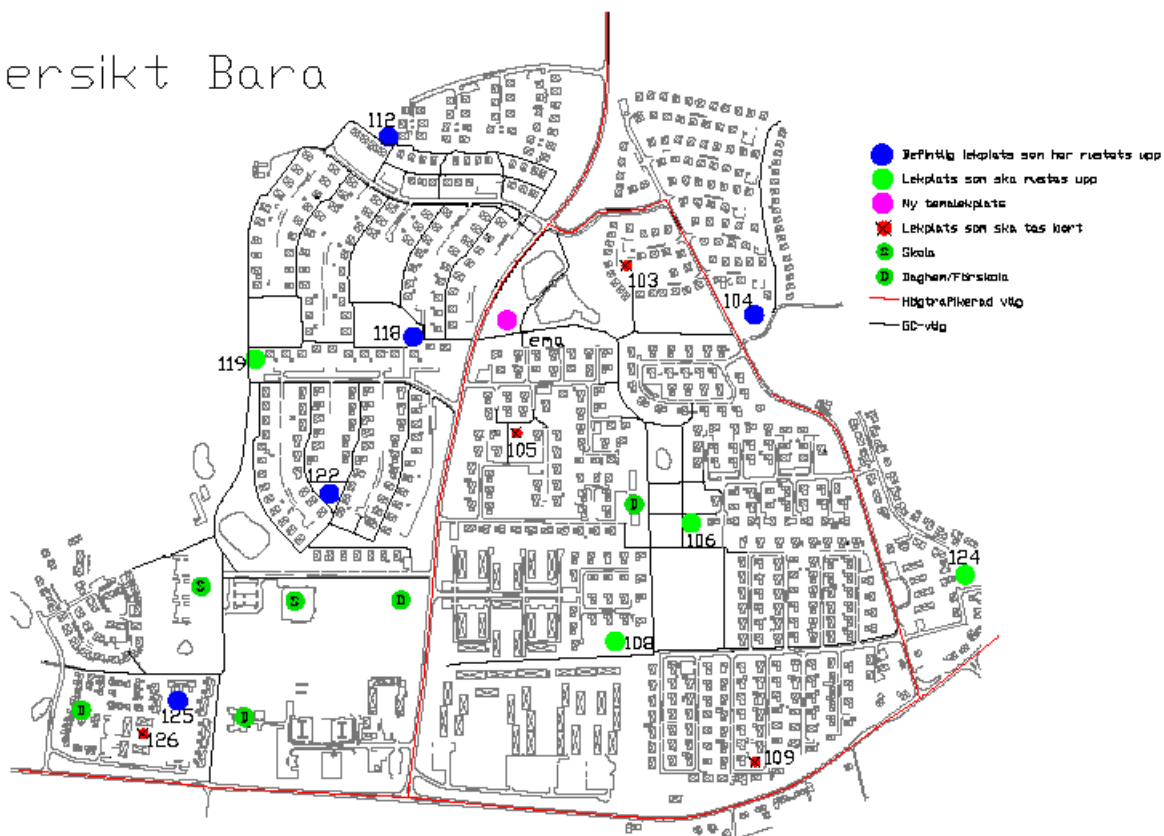

Prioriteringslista för lekplatser i Bara,

A har högsta prioritet osv. ingen inbördes ordning i de olika prioriteringsgrupperna

Upprustning		Avveckling
Prioritet A	Kategori	Prioritet A
Banstigen nr 108	Mindre lekplats	Hasselgatan nr 109
Dubbeldammarna	Temalekplats	
Prioritet B		Prioritet B
Gröningen nr 106	Stor lekplats	Vitpilsgränd nr 103
		Krusbärgsgatan nr 105
		Spångholmsområdet nr 126
Prioritet C		
Joachim Becks gata nr 119	Mindre lekplats	
Linsbogatan nr 124	Mindre lekplats	

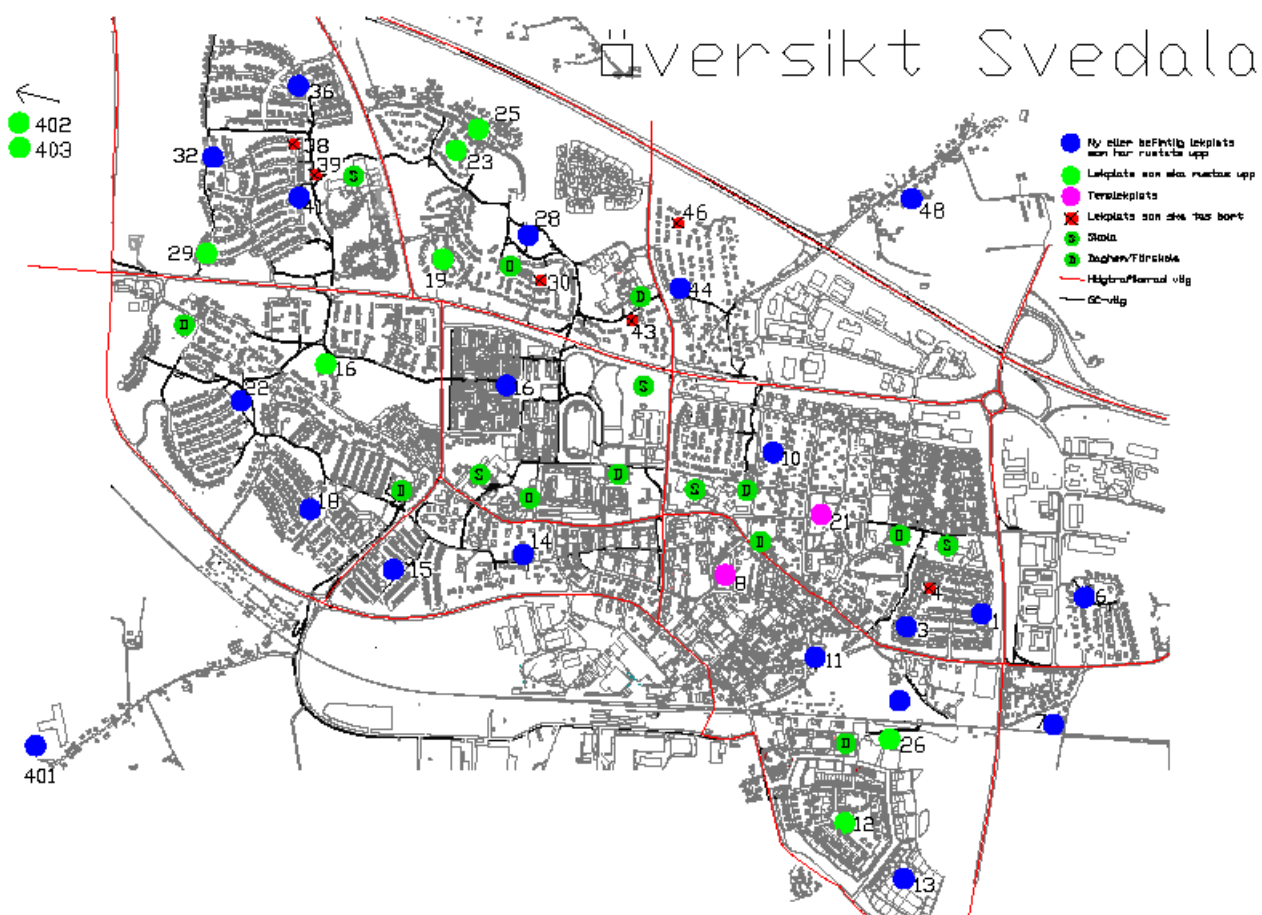
översikt Bara

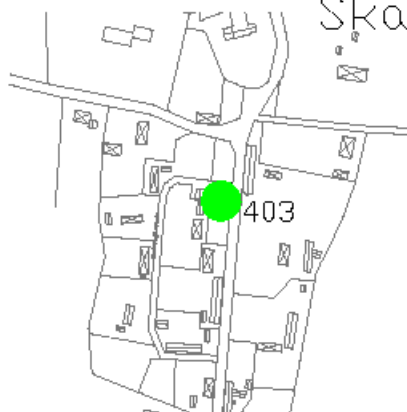
Prioriteringslista för lekplatser i Svedala,

A har högsta prioritet osv. ingen inbördes ordning i de olika prioriteringsgrupperna

Upprustning	Kategori	Avveckling
Prioritet A		Prioritet A
		Saffransgatan nr 39
Hyltarp nr 402	Mindre lekplats	
Skabersjö nr 403	Mindre lekplats	
Grecosborg nr 16	Mindre lekplats	Prioritet B
		Kampanjgatan nr 4
Prioritet B		Vintergatan nr 43
Salviagatan nr 29	Mindre lekplats	
Kålfjärilsgatan nr 25	Mindre lekplats	
Ekspinnaregatan nr 19	Mindre lekplats	
Prioritet C		Prioritet C
Tistelfjärilgatan nr 23	Mindre lekplats	Blåvingegatan nr 30
Njuren nr 12	Större lekplats	Vaniljgatan nr 38
Köksmästaregatan nr 26	Större lekplats	Blåbärgsgatan nr 46

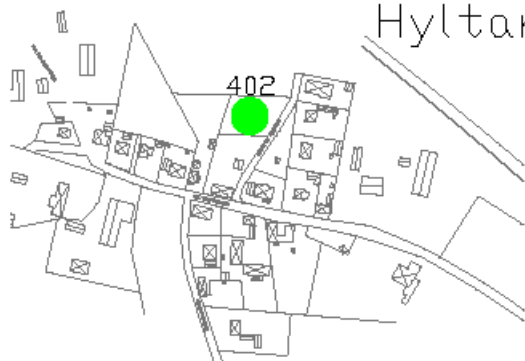

Skabersjö

- Befintlig lekplats som har rustats upp
- Lekplats som ska rustas upp
- ✗ Lekplats som ska tas bort

Hyltarp

Holmeja

